

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. I. Quid sentiendum de physica prædeterminatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

adstringatque ut agat? quæ motio sit ejus naturæ, ut eam habere, vel non habere non sit proxime in potestate creaturæ; & tamen illa posita, non possit non sequi actio. Fundamenta hujus sententiæ infra adferentur, sed origo illius hæc est. Cum nollent Prædicatores agnoscere scientiam in Deo, per quam effectus liberos conditionate futuros cognosceret Deus in sola illorum præsentia, seu in suppositione illorum ad se, quæ fundetur in voluntate Dei indifferenti ad utramque partem, ut videlicet fiat, vel non fiat effectus: Ex altera autem parte erat necesse salvare efficaciam gratiæ in actu primo, ostendereque fundamentum, cur antequam gratia operetur, infallibiliter sit operatura; invenerunt ad hæc salvanda prædeterminationem physicam, in qua & futura conditionata dicunt cognosci, & vi cujus solius, scit Deus exhibitionem consensus, infallibiliter secuturi, per voluntatem.

PRÆMITTO 5. *Immeritò dicere Dolam Capucinum in sua quadripartita disputatione, quòd si negetur Deum immediate concurrere cum creaturis, quòd inquam præcedenda sit radix omnium disputationum inter Thomistas & Nostros:* ponamus hoc Antecedens, Deus non concurret immediate cum creaturis, ergo non datur ex parte Dei auxilium de se efficax, & prædeterminativum: negabunt consequentiam Thomistæ, & quidem ad mentem ipsius Dola, qui licet non agnoscat Deum immediate concurrere cum creaturis; per hoc tamen non negat quòd Deus conferat auxilia supernaturalia, viresque agendi, quæ vires in sententia Thomistarum petunt prædeterminationem. Rursus eodem concessio Antecedente, si inferatur consequens; Ergo Deus potest cognoscere futura conditionata præcipue libera, & non in decreto prædeterminante; negabunt consequentiam Thomistæ; in quibus duobus punctis, stat cardo doctrinæ illorum. In Nostri etiam principiis concessio Antecedente assumpto à Dola, negabitur hæc in primis consequentia, ergo non poterunt operari creaturæ cum gratia de se indifferenti; itemque hæc alia; Ergo non possunt cognosci futura conditionata libera in suppositione sui ad se. Ex quo apparet, concessio quòd Deus immediate non concurrat cum creaturis, adhuc manere totam radicem difficultatis, Thomistas inter & Nostros.

Difficultas I.

Quid sentiendum de physica Prædeterminatione?

DICENDUM est 1. *Physicam prædeterminationem non esse impossibilem absolute loquendo.*

PROBATUR. Quia non implicat contradictionem.

CONFIRMATUR. Duplices sunt Causæ, Necessariæ, & Liberae: possibilis est respectu causarum secundarum necessariorum prædeterminatio; quia quamvis ex se essent sufficientes & determinatæ ad agendum; non implicat novo titulo illas determinari, ut reddantur necessariæ, duplici titulo. Respectu etiam causarum liberarum possibilis est prædeterminatio, quia possibile est, ut causæ liberae, non liberè operentur, & sic voluntas creata non liberè elicit amorem beatificum, nec liberè amat bonum in communi; cum ergo per Nostros prædeterminatio sit destructiva libertatis; bene illa uti poterit Deus ad destruendam libertatem.

DICENDUM 2. *De facto non dari physicam prædeterminationem.*

PROBATUR. Quia vel daretur respectu causarum necessariorum, & hoc non; quia esset otiosa, & ageret quod aliunde de se causæ agere possent. Vel daretur respectu causarum liberarum, & hoc non, quod ut probetur, sit

Punctum Difficultatis 1.

Proponitur primum Fundamentum contra Prædeterminationem.

PRIMUM FUNDAMENTUM est petum à libertate. Tota vis argumenti in eo sita est. Quanto ponitur physica prædeterminatio v.g. ad assensum, non potest poni dissensus, quia implicat etiam de potentia absoluta frustrari prædeterminationem suo effectui; Ergo tunc prædeterminatus non est indifferens ad dissensum; Ergo non liberè consentit: Quia libertas est indifferentia ad utrumlibet. Stat itaque vis in hoc Syllogismo. Qui liberè consentit, habet indifferentiam ad dissensum, ut suppono ex definitione libertatis, physice prædeterminatus ad assensum non habet indifferentiam ad dissensum, ut docent Thomistæ; Ergo physice prædeterminatus ad assensum non liberè assentit. Commune hoc fundamentum

PROBARI POTEST sic aliter. Posita prædeterminatione physica ad assensum, vel ponitur physica prædeterminatio ad dissensum, vel non ponitur. Neutrum dici potest, ergo neque potest dici, dari eandem. Minor prob. Si ponitur, ergo sicut posita prædeterminatione ad assensum non potest non poni assensus, ita posita physica prædeterminatione ad dissensum non poterit non poni dissensus, consequenter omnis amans Deum, simul illum non amabit, merens simul non merebitur &c. Si autem non ponitur, ergo non posset tunc creatura ullo modo dissentiri. Quod ipsum prob. Si non ponatur physica prædeterminatio ad assensum, non potest creatura elicere assensum, ut docent Thomistæ; nam ea complet rationem causæ liberae;

beræ: ita posita physica prædeterminatione ad assensum, si non ponatur physica prædeterminatione ad dissensum, non poterit dici, quod liberum illi sit, dum consentit dissentire. Et certè in priori illo negatæ prædeterminationis ad assensum non est illi liberum assentiri; Ergo etiam posita prædeterminatione ad dissensum, & non posita prædeterminatione ad assensum, in illo posita prædeterminatione ad assensum, quæ antecedit positionem determinationis ad dissensum, non liberum est illi dissentiri. Unde ulterius colliges, idem argumentum restaurari posse, quod etiam in sensu diviso à prædeterminatione ad assensum, quod inquam, non liberè ponatur dissensum, quia tunc non habebitur prædeterminatione ad assensum. Habendum adhuc est præ oculis, quod ut salvetur libertas, debeat salvari tunc cum est libertas, ut tunc etiam sit indifferentia, nec sufficit illam ratione diversorum statuum salvari; Si enim libertas est definitivè indifferentia in hoc statu, & pro hoc, in hoc & pro hoc statu debet esse indifferentia: & sicut ad salvandum quod animal sit homo, pro hoc & in hoc statu, non sufficit ostendere, quod in uno statu sit animal, in alio rationale; ita nec sufficit salvando libertatem pro eo statu, pro eo statu tamen partem indifferentiæ, & pro alio statu aliam partem indifferentiæ ponere, quod fortè facere deberet, qui velletolvere præsens argumentum.

CONFIRMATUR I. Prædeterminatio ad assensum v. g. stat cum libertate & non stat; stat ut supponitur, non stat ut probatur. Prædeterminatio ad assensum infert necessariò assensum; quia ita determinat, ut non possit non fieri assensus docentibus id Thomistis, ergo non stat cum libertate. Prob. Conseq. Posito quod necessariò inferat prædeterminatio assensum, vera erit hæc universalis modalis; impossibile est non fieri assensum; Ergo etiam vera erit hæc æquipollens diversæ appellationis. Necessè est fieri assensum: quod hæc sit æquipollens, docet Dialectica, ubi dicitur, propositiones modales fieri æquipollentes diversæ appellationis, si modus universalis vertatur in modum universalem diversæ appellationis, salva qualitate. Utrumque hoc servarum est in præsentī, nam modo impossibile opponitur modus necesse; Rursus prior illa erat affirmativa; habebat etiam & modum, & dictum negatum; æquipollens etiam est affirmativa: quo posito sic urgeamus. Posita prædeterminatione, vera hæc est Universalis. Impossibile est non fieri assensum, eripetiam vera erit hæc; Necesse est fieri assensum, non est liberum fieri assensum; Ergo si posita prædeterminatione necesse est fieri assensum, non est liberum fieri assensum. Subsumpti Ant. Prob. Tum, quia necessarium opponitur libero. Tum quia de causis manifestè necessariis verificata

hæc propositio, necesse est ut agant, tollit libertatem, ergo tollit & hæc. Tum quia, si quando necesse est fieri assensum, adhuc est libertas ad assensum, nunquam fieri poterit assensus necessarius; quia si semel hæc propositio, necesse est fieri assensum, non tollit libertatem, nunquam tollit.

CONFIRMATUR 2. Posita physica prædeterminatione non potest salvari libertas; quia si salvaretur, vel salvaretur ex eo, quod illa posita habetur simultas potentiæ ad oppositum, vel ex eo quod habeatur etiam potentia simultatis ad oppositum; ex nullo horum capite; non ex primo, quia simultas illa prima staret in hoc, quod creatura haberet potentiam in se liberam, hoc autem non salvat libertatem; quia si prædeterminatio esset qualitas etiam coactiva impressa voluntati, adhuc esset simultas potentiæ ad oppositum; eadem enim tunc entitati de maneret voluntas; & tamen tunc non salvaretur libertas; Ergo præcisè simultas potentiæ non salvat libertatem. Rursus posita prædeterminatione non salvaretur tunc libertas per simultatis potentiam, quia voluntas prædeterminata v. g. ad assensum non posset elicere oppositum; Ergo tunc non daretur potentia simultatis ad oppositum. Minor in qua est difficultas, probatur, quia voluntas non potest facere, ne prædeterminatio sit prædeterminatio; faceret id autem, si posset facere, ne (posita prædeterminatione ad assensum) fiat assensus.

CONFIRMATUR 3. Si prædeterminatio stare posset cum libertate, posset stare etiam respectu eorum actuum, quos voluntas non liberè elicit, qualis est amor boni in communi, amor beatificus &c. Sed respectu horum non potest salvari ratio liberi, ergo neque respectu aliorum actuum prædeterminatorum salvabitur. Seq. prob. paritate rationis, quæ ulterius in hoc fundatur. Causa necessaria positis omnibus requisitis in sensu composito, non potest non agere, quamvis in sensu diviso ab illis possit non operari, & tamen hoc non salvat libertatem. Ergo etiam quamvis in sensu diviso à prædeterminatione possit non agere causa, iste sensus divisus non salvabit libertatem, quam supra ostendimus, non posse salvari in sola entitate voluntatis liberæ. Rursus ut dixi; Quamvis maneat eadem voluntas, quæ elicit actum necessarium amoris boni in communi, nihilominus hæc simultas potentiæ non salvat libertatem; Ergo idem in præsentī dicendum; idque ex eo, quia pro principio, quod nullā instantiā in oppositum convelli potest, assumendū est; nempe, Quando aliquo posito principio non potest non fieri actio, si illud ponere non sit in mea potestate, per illud necessariò ratio liberi destruitur.

Idem Principium.

PROPONI POTEST 2. sic; Suppositio antecedens, quam ponere non est in mea potestate,

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. c. 2.
D. VI
S.

state, & quā positā non possum non operari, tollit libertatem; sed prædeterminatio est talis. Quod prob. ex doctrina Oppositorum; cum enim non oriatur ex suppositione meæ actionis, sed causet meam actionem, necessario habet rationem antecedentis: quod autem prædeterminatione posita non possum non operari, consentiunt oppositi, probarique potest argumentis illorum; quia per prædeterminationem causa prima excercet rationem causæ primæ; & subordinat sibi creaturam; illa est quæ tollit indifferentiam voluntatis; & si prædeterminatio non deposceret positionem ejus ad quod prædeterminat, frustraretur Deus suo intento, indigeretque prædeterminatio iterato prædeterminari. Major prob. Tum, quia aliqua suppositio tollit libertatem, nulla autem consequens tollit libertatem, ergo illam tollere spectabit ad suppositionem antecedentem. Tum, quia indutatio, ut jam innui, ostendit veram esse majorem. Tum, quia illa desumitur ex Ansel. l. 2. Cur Deus homo? c. 18. ubi dicit; *Antecedentem suppositionem, & necessitatem precedentem, esse, quæ causa est ut sit res; sequentem autem necessitatē esse eam quam res facit.*

CONFIRMATUR. Causa libera est quæ positis omnibus prærequisitis potest agere & non agere; sed voluntas posita prædeterminatione non potest agere & non agere, sed tantum ponere partem prædeterminatam. Ergo. Major prob. Tum, quia hæc est definitio libertatis, nec melior dari potest. Tum, quia Aristoteles in Ethicis libertatem definit per potestatem agendi, & non agendi.

Idem Principium.

PROBONIT POTEST 3. Positā prædeterminatione ante actionem, vel est homo determinatus non nisi ad unam partem, vel non est? Si est determinatus ad unam partem ante actionem, ergo non est prædeterminatus; quia prædeterminatio ad unam partem non stat cum libertate; Prædeterminatio per illos stat cum libertate: Ergo prædeterminatio non est determinatio ad unam partem; Si autem prædeterminatus non est determinatus ad unam partem, ergo prædeterminatus non est prædeterminatus. Quod ipsum prob. Indifferens ad partem utramque non est prædeterminatus: nam prædeterminatio est inventa ad tollendam indifferentiam, non determinatus ad unam partem, est indifferens ad utrumque; Ergo non determinatus ad unam partem non est prædeterminatus.

Idem sic aliter proponitur prædeterminatio vel constituit actum primum agendi liberè, vel non constituit actum primum agendi liberè? si constituit, ergo prædeterminat, ergo non prædeterminat, qui est modus argumentandi per mirabilem consequentiam. Illata prob. Prædeterminatio si constituit potentiam indifferentem non prædeterminat, sed si prædetermina-

tio constituit actum primum agendi liberè, constituit potentiam indifferentem; Ergo si prædeterminatio constituit actum primum agendi liberè, prædeterminatio non prædeterminat. Minor est definitio libertatis. Major prob. Tum, quia prædeterminatio est inventa ad tollendam, & determinandam indifferentiam. Tum, quia si potest esse aliquis determinatus & tamen indifferens, ergo potest esse imprædeterminatus prædeterminatus. Quod prob. possibile est indifferentem, esse actum prædeterminatum, possibile est non prædeterminatum esse indifferentem, ergo possibile est non prædeterminatum actu esse actu prædeterminatum. Si autem prædeterminatio non constituit actum primum agendi liberè, ergo est prædeterminatio, ergo non est prædeterminatio: quod ipsum prob. Prædeterminatio constituit actum primum agendi liberè, prædeterminatio non constituit actum primum agendi liberè, ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Minor est respondentis. Major etiam prob. quod est per modum principii ad agendum requisiti, & salvat libertatem, illud constituit actum primum agendi liberè, sed prædeterminatio est per modum principii ad agendum requisiti, & salvat libertatem; Ergo prædeterminatio constituit actum primum agendi liberè. Ad hoc solvendum argumentum ægrè recurri potest ad sensum compositum, & divisum: quia in sensu composito cum prædeterminatione constituitur actus primus agendi liberè; Ergo in sensu composito cum prædeterminatione deberet posse fieri oppositum prædeterminationi: immo in sensu diviso à prædeterminatione, non potest oppositum fieri prædeterminationi; quia hoc vincit iste Syllogismus. In sensu diviso à potentia in actu primo constituta ad faciendum liberè, non potest fieri oppositum prædeterminationi; fieret enim actus secundus in sensu diviso ab actu primo; sed esse in sensu diviso à prædeterminatione est esse in sensu diviso à potentia in actu primo constituta ad operandum liberè; nam constituitur hic actus primus per prædeterminationem; Ergo esse in sensu diviso à prædeterminatione non potest oppositum prædeterminationi fieri.

Idem Principium.

PROBONIT 4. PEREZ. Disp. ultima De Providentia n. 15. Qui necessario caret aliqua forma, necessario & sine ulla libertate caret conjunctione hujus formæ cum aliquo effectu posteriori; & ita qui non habet, nec potest habere pecunias, non potest donare pecunias; sed homo non prædeterminatus necessario & sine libertate caret prædeterminatione; Ergo caret necessario & sine libertate v. g. assensu; quod ipsum paulò latius ita proponit, supponitque ex lib. prior. c. 8. Quod scilicet Syllogismus qui concludit aliquid inesse vel non inesse subjecto, concludat

claturnecessariò inesse, si in utraque præmissa addatur modus necessitatis. Exemplum est in hoc syllogismo, omne animal rationale est risibile; Omnis homo est animal rationale; Ergo omnis homo est risibilis: Ut autem inferas, omnem hominem esse necessariò risibilem, sic forma propositiones, omne animal rationale est risibile, & hoc est necessarium, & sequetur omnem hominem esse risibilem, & hoc esse illi necessarium. Quod ad præsens institutum sic agatur. Nullus homo imprædeterminatus assensitur, & hoc est illi inevitabile, Petrus est imprædeterminatus, & hoc est inevitabile illi; ergo Petrus non assensitur, & hoc est inevitabile Petro. Neque valet si dicas. Privationem prædeterminationis esse nobis liberam. Contra enim est; quia sequeretur pro priori antecedente prædeterminationem, & imprædeterminationem nos esse liberos ad imprædeterminationem, vel prædeterminationem; quod dictum non potest, cum præcedat omnem nostrum consentum. Hoc ipsum sic aliter proponi potest; vel inest nobis prædeterminatio ante omnem nostrum consensum, vel non nisi post nostrum consensum? Si ante omnem nostrum consensum, ergo non liberè; nam libertatem consensu, seu exercitio libertatis habemus; si autem non nisi post nostrum consensum, ergo potest esse consensus sine prædeterminatione, nempe ipse requisitus ad prædeterminationem.

Variae Responsiones ad idem principium.

Respondent 1. Thomista.

Quamvis in sensu composito cum prædeterminatione ad assensum non possit sequi assensus, sufficit quòd possit sequi in sensu divisibili; & sicut dum sedeo, non possum non sedere; sufficit tamen ad libertatem, quia in sensu diviso à sessione, possum stare; ita idem de prædeterminatione dicendum.

CONTRA 1. Restatur argumentum factum, & quæro, in sensu diviso à prædeterminatione quæ supponitur ad assensum, vel habet prædeterminationem ad dissensum, vel non habet? Si habet, redit de illo difficultas, quomodo sit libera? accipiendòque totum simul, id est & sensum compositum, & divisum, cum utrobique sit & ratio sensus divisi, & ratio sensus compositi, quomodo tunc salvabitur libertas? Idem sic aliter proponitur. Si non datur sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, non esset assensus liber, ergo si detur sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, non erit etiam assensus liber; quia ipse sensus divisi non importat minus, quam importat sensus compositus: Sicut enim sensus compositus cum prædeterminatione ad assensum,

importabat sensum compositum ad assensum; ita sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, importat sensum compositum ad dissensum, restabitque de utroque simul sumpto, quærere quomodo salvari possit libertas? Imaginare quòd habere libertatem sit non habere A, imaginare rursus quòd quicumque habet sensum compositum, in quantum illum habet, falsum est de illo dicere, quòd habeat negationem A, cum ergo in sensu quocunque diviso, simul sit sensus compositus, non apparet, quid ratione illius salvetur libertas? Sic v. g. actus amoris beati est necessarius; pone in via, hoc est in sensu diviso ab amore beato, elici actum amoris boni in communi, salvabitur ex hoc præcisè sensu diviso prioris illius amoris libertas? Concedi facile potest quòd in aliquibus ratione sensus divisi salvetur libertas, sed in principiis Thomistarum difficile est ostendere, quid ad hanc classem, in qua divisio salvat libertatem, possit spectare prædeterminatio. Suprà etiam probatum est in sensu diviso à prædeterminatione non posse oppositum prædeterminationi fieri, quia fieret actus secundus sine actu primo, ut ibi dictum est.

CONFIRMATUR ex Lessio, & Oviedo. Dissensus divisi à prædeterminatione, est dissensus ab ea separatus, & existens physica prædeterminatione ablata, sed physica prædeterminatio est existens independentè à voluntate, & hæc illam auferre non potest; ergo non potest voluntas ponere dissensum divisum à prædeterminatione. Ubi ulterius colligunt diversas has esse propositiones; Justus potest peccare; item, Prædeterminatus ad assensum potest dissentire; prior enim vera est, ratione sensus divisi; est enim in potestate justus peccare, adeoque auferre à se justitiam; non est autem in potestate causæ liberæ auferre prædeterminationem.

CONTRA 2. Communiter urgetur. Tum quia libertas debet esse talis etiam in sensu composito cum prærequisitis ad agendum (modò nondum posita intelligatur ipsa actio) ut possit agere & non agere, ut notum est ex definitione libertatis; ergo si in sensu composito cum prædeterminatione causæ libera non potest non agere, liberè non aget. Tum quia eodem jure dici poterit liberè nos amare beatifico amore, item bonum in communi; scilicet ob sensum divisum, qui potest esse ab his amoribus. Tum quia instantia, quam adfert responsio non convincit; quia quòd sedens dum sedet non possit non sedere, id fit ex suppositione consequenti, seu ex suppositione actionis, quam positis omnibus prærequisitis poterat non ponere agens, adeoque liberè illam agebat; jam autem prædeterminatio non ita se habet; est enim prærequisitum agendi, & suppositio antecedens non desumens suam efficaciam ex

L

sup-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. et. 2.
D. VI

suppositione ipsiusmet usus liberi arbitrii. Tum quia allata distinctio, vel hunc habet sensum, quod scilicet in sensu composito non possit salvari libertas, sed tantum in sensu diviso? & hoc dici non potest, quia cum in sensu composito sequatur actio, & per te in illo non sit libertas, semper sequetur actio non libera. Quod si prædicta distinctio faciat hunc sensum, in sensu composito haberi libertatem, sed non nisi ratione sensus divisi, tunc explicandum veniret insuper, quomodo potius tunc non dicatur creatura posse esse tantum libera, cum habeat etiam tantum posse ad sensum divinum? Consequenter sicut tunc non habet actu sensum divinum; ita nec habebit actu libertatem.

CONTRA 3. ex ijs, quæ adfert Perez d. ult. num. III. Tum quia nulla actio quæ sequitur rei non existentiam est illi non existenti resistentia libera; sicut quis diceret se resistere viribus Alexandri mortui, & tamen vincendum se esse si viveret? Ergo etiam absurdè dicitur nobis inesse vires resistendi prædeterminationi, si solum nobis concedatur potentia ad actionem, quæ sequatur post interitum prædeterminationis. Tum quia si in sensu diviso, posset homo resistere prædeterminationi, posset resistere abjectioni illius, non existente prædeterminatione; nam abjectio coexistens prædeterminationi est Chimæra, cum de essentia prædeterminationis sit, non repelli nec abjici, dum existit. Seq. allata admitti non potest; quia si homo haberet libertatem ad abjectionem prædeterminationis, vel haberet tunc libertatem quando sequitur privationem prædeterminationis, eamque supponit; & hoc non, ob rationem allatam; vel haberet libertatem ad hanc abjectionem, quæ comitetur, aut præcedat eam privationem; hoc etiam non potest dici, quia alias esset mihi liberum illam abjicere vel non abjicere, ergo quod non sit abjecta pendebit à mea libertate, hoc autem dici non potest; quia prædeterminationis, quam impugnamus est illa, quæ præcedit omnem nostrum consensum, & libertatis exercitium. Ex quo ulterius infertur, cum prædeterminatio præcedat omnem nostrum consensum, illam non recipi in nobis liberè, & quod ad illam merè passivè nos habeamus, quod est contra Tridentinum Sess. 6. c. 5.

CONTRA 4. ex Cartagena apud Fassolum q. 4. n. 399. sequitur ex hac responsione voluntatem creatam in nullo instanti durationis, vel naturæ, immò in nullo signorationis cum fundamento in re, posse esse, ac dici liberam, quod ipsum prob. quia non est libera nisi in sensu diviso à decreto prædeterminante; jam autem per oppositos voluntas creata in nullo priori signo, neque ut completè potens operari, neque ut operatura, aut absolute, aut conditionate, dividitur à decreto prædeterminante, & præ-

cedit illud, sed potius illud sequitur; ergo nunquam à parte rei est libera. Addit Fassolus sequi, ne in sensu quidem diviso esse liberam, quatenus per intellectum consideratur præcisa à decreto prædeterminante; quia ut sic non potest simpliciter operari tanquam sine subordinatione ad generalem primæ causæ concursum, qui secundum oppositos incipit à prædeterminatione.

CONTRA 5. Tum quia nisi dicatur solum illud sensum divinum salvare libertatem, qui procedit secundum suppositionem ipsiusmet consensus, adeoque ex suppositione consequenti, nisi inquam id dicatur, quidquid est necessarium, in illo salvabitur libertas, ratione sensus divisi, atque ita liberum erit in carcerato non in carcerari, cæco non videre. Tum quia in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum potest consentire Petrus; ergo etiam in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum debet posse non consentire; quia consentit in sensu illo composito liberè, ergo in sensu composito indifferenter ad utrumque. Hinc jam formatur ulterius tale argumentum. In sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire implicat contradictionem per illos, docent enim sine prædeterminatione impossibilem esse consensum, sed consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione, est in sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, ergo consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione implicabit contradictionem. Minoris secunda pars in qua est difficultas, sic probatur. Consentire indifferenter est non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, quia prædeterminatio inventa est ad tollendam indifferentiam, sed consentire liberè est consentire indifferenter; Ergo. In idem recidit argumentum Borrull. n. 561. posse dissentire in sensu diviso est posse dissentire non consentiendo, ut vult Alvarez de auxil. disp. 94. à n. 1. Voluntas unà cum prædeterminatione ad consensum non potest dissentire non consentiendo, ergo neque potest dissentire in sensu diviso.

DICES cum Joan. à S. Thom. q. 19. d. 5. à 6. n. 39. Quod prædeterminatio non sit in nostra potestate, quasi effective, & originative, est tamen in nostra potestate terminative, & quoad usum; quia ad hoc terminatur, ut nostra voluntas habeat potestatem & modum libertatis in actu: Quare licet non oriatur à nostra potestate, oritur tamen à radice & causa nostra potestatis & libertatis, quæ est Deus, qui libertati nostræ non præjudicat, sed eam causat: sicut enim substantia animæ, si habeat influxum in potentiam voluntatis, non destruit ejus liber-

libertatem, sed constituit; quia est radix talis potentiae, & habet pro effectu ipsummet actum quod liberum; ita & in praesenti. Docet ulterius idem, nec ipsum actum, nec determinationem ad actum officere libertati, sed solum defectum potentiae antecedenter ad actum; rationemque datur, quia determinatione ad actum non impeditur potentia in ratione facultatis in se, sed impeditur, ne simul utrumque actum habeat, quod impedimentum non est officiens libertati; ad eum modum, quo dum materia habet unam formam, non destruitur aliquid de facultate, & capacitate ejus ad habendum alias, sed impeditur ne habeat utramque simul: & sicut voluntas determinans se ad operandum unum actum pro alio non ponit sibi impedimentum, sed potius resolvit, & tollit illud, ita idem facit praedeterminatio.

RESPONDETUR. Si sumantur illa verba, ut sciunt, non tolli libertatem praedeterminationis, quia est a fonte nostrae libertatis, sequitur argumentum multum probari: quia quantumvis argueretur praedeterminatio coactiva, posset dici non tolli libertatem; quia ponitur a fonte nostrae libertatis. Item si poneretur praedeterminatio necessitans nos, nondum tollitur libertas, quia poneretur a fonte nostrae libertatis. Si autem recurras ad id, quod voluntas divina sit eminenter nostra, adeoque quod dici debeamus agere libere, quia Deus agit libere in nos, eodem jure dici poterit, quod nos ipsos libere produxerimus, eo quod produxerit nos Deus libere, in quo eminenter continetur nostra voluntas, & quod posita praedeterminatio necessitante libere adhuc ageremus: Quia est liberum Deo, illam in nobis ponere. Tum quia illa instantia de influxu animae non valet; tum etiam anima si influeret in voluntatem concursu determinato non nisi ad unum, tolleret libertatem voluntatis. Quod quia fit in praesenti, ideo adhuc tollitur libertas. Tum quia instantia de materia prima non convincit, nam saltem sequitur non nisi divinitus posse nos oppositum praedeterminationi operari; sicut non nisi divinitus stant secum duae formae substantiales. Deinde quando materia habet non aliam hanc formam, non potest nisi hujus formae operatio fieri, ergo & quando habet praedeterminationem non potest nisi consentire.

QUOD AUTEM DICUNT alii, ex eo in sensu composito non posse componi praedeterminationem ad assensum v.g. quia assensus, non potest stare in sensu composito cum dissensu contra eum. Tum quia si non tantum ad speciem dicitur, ex eo solum non posse componi praedeterminationem v.g. ad assensum, quia non potest componi assensus cum dissensu; ostendantur op-
portui qui differant a sententia, docente, praedeterminationum divinarum infallibilitatem, desumi

ex suppositione consensus, verbis enim differt in praesenti ex suppositione consensus, non potest non fieri consensus ab eo quod est dicere, consensus in sensu composito, non potest stare cum dissensu. Tum quia aliud est consensus, aliud praedeterminatio, ergo & alia est infallibilitas praedeterminationis & alia infallibilitas consensus, ergo cum infallibilitas consensus sit ex eo, quia consensus non potest esse dissensus, aut alia phrasi, quia consensus non potest stare cum dissensu, hoc ipso infallibilitas praedeterminationis, non petetur ex eo, quia consensus non potest stare cum dissensu.

Tum quia supposito quod ponuntur duo esse actus, consensus & dissensus, saltem divinitus in aliquorum sententia, possunt secum stare; & tamen in nulla sententia, si detur praedeterminatio ad assensum, potest illa stare cum dissensu; Ergo non ex eo praedeterminatio ad assensum non potest stare cum dissensu, quia non possunt secum stare assensus & dissensus.

Tum quia praedeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, alias aliquid esset ad seipsum praedeterminaretque; aliquid ad seipsum adeoque ad nihil. Alias consensus noster non esset effectus praedeterminationis, alias praedeterminatio illa non salvaret rationem causae primae in Deo, alias caeco modo Deus ageret, nesciens ante consensum, futurum esse consensum, cum primum assensu infallibiliter praedeterminatio, coacervarique; haec poterunt omnia argumenta Thomistarum, quod si praedeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, quare, antequam sit assensus cum quo non potest stare dissensus, vel potest non esse assensus, vel non potest non esse, si potest non esse assensus, ergo illud praedeterminare, non erit praedeterminare, potest enim esse praedeterminatio, & non esse assensus, eritque hoc post totam varias explicationes praedeterminationis, tandem concedere nostris argumentis, quod ut salvetur libertas posita praedeterminatione ad assensum, possit non esse assensus, idque in sensu composito praedeterminationis. Si autem posita praedeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, ergo non libere fit, ergo infallibilitas praedeterminationis non ex eo sumetur, quia posito assensu non potest esse simul dissensus, sed quia posita praedeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, qui positus jam, & ex consequenti non potest stare cum dissensu.

Tum quia antecedenter ad assensum, cum quo non potest stare dissensus, vel est indifferens voluntas vel non est indifferens, si non est indifferens, ergo non libera, & si non est indifferens, ergo ante consensum est consensus, quia indifferentia illa tollitur infallibiliter operatur praedeterminatione: infallibilitatem autem operaturae praedeterminatio, sumit per te ab assensu qui non potest stare cum dissensus.

R. P.
H. MŁOD
IANOWSKI
Tłom. 1. et 2.
D. VI
S

sensu ergo si antecedenter ad consensum tollitur indifferentia, antecedenter ante assensum erit consensus. Si autem est indifferens ergo indiget determinari, non posset autem determinari ad agendum à prædeterminatione; quia ipsa infallibilitas & determinatio prædeterminationis est à consensu, qui non potest stare cum dissensu; & tamen consensus antecedenter non determinat ad seipsum & oppositi non dicent quod voluntas seipsam determinet, consequenter ante consensum cum quo non potest stare dissensus, & erit voluntas indifferens, & non erit indifferens, quod implicat.

Quod si dicas, non ex eo in sensu composito non posse stare prædeterminationem ad assensum cum dissensu, quia assensus & dissensus stare secum non possunt sed quia habet id ex natura sua prædeterminatio; hocque quod non possint secum stare consensus & dissensus, asluntur tanquam instantia illustrans, posse ratione sensus divisi salvari libertatem. Sed id etiam non convincit, estque non nisi ad speciem ut dixi allatum. Si enim de se habet prædeterminatio ad assensum, ut non possit stare in sensu composito cum dissensu, impugnabitur argumentis propositis contra prædeterminationem. Instantia autem non tenet quia concedimus ratione sensus divisi, si ipse sensus compositus sit ex suppositione usus libertatis vel ratione principii, quod auferre vel ponere situm sit in potestate operantis possit salvari libertas, jam autem prædeterminatio, cum non sit actus creaturæ, non sit usus libertatis, nec sit in potestate hominis illam ponere, positam auferre, qui salvabit libertatem.

Respondent 2. Thomista.

Quamvis posita prædeterminatione non potest non agere voluntas, quia tamen ita prædeterminat actionem, ut simul prædeterminet modum agendi liberè, sit ut sequatur libera actio, adducuntque locum S. Thom. 1. p. q. 18. a. 8. *Cum igitur, inquit, voluntas divina sit efficacissima, non solum sequitur quod fiant ea, quæ Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant quod Deus vult fieri.* Hanc responsionem ubique inculcat Joan. à S. Thom.

CONTRA I. est. Posita physica prædeterminatione ad assensum, præscindamus ab hoc, quod Deus velit illa, quasi in secundo signo rationis, determinare, etiam ad modum agendi liberè, quæro, Illa ipsa physica prædeterminatio independenter ab illa voluntate determinante ad modum liberè agendi, quæro, inquam, An illa physica prædeterminatio in seipsa spectata sit causa necessaria, an libera? Si sic spectata, non erit necessaria, ergo immeritò rejicitur libertas actus, in voluntatem Dei volentis, ut determinet ad modum agendi liberè, sed rejici id deberet in ipsam prædeterminationem.

Rursus si spectata in se prædeterminatio, non erit causa necessaria, ergo poterit agere & non agere, sortiri & non sortiri effectum, quod est contra principia Thomistica; adveniensque voluntas, quæ vult, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè, non constituet prædeterminationem in esse inevitabiliter, adeoque necessariò importantis effectum; cum tamen Thomistæ censeant prædeterminationem inevitabiliter ponere suum effectum. Quod si illa prædeterminatio est causa necessaria, nisi accedat prædicta voluntas; ergo Deus non potest velle ut determinet ad modum agendi liberè; quia Deus non vult aliquid fieri à creatura, cujus negationem importat essentialia suum prædicatum (non misceo hic potentiam obedientialem) negationem autem liberi importat causa necessaria; & sicut decretum Dei non potest facere ut formaliter nigrum disgreget visum; quia hanc vim in se negat; sic nec decreto suo faciet, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè, si ipsa in se est necessaria.

CONFIRMATUR I. Quando Deus posita prædeterminatione ad assensum, vult ab illa determinari voluntatem ad modum agendi liberè, vel vult id fieri ita, ut ipsa prædeterminatio in se evadat principium indifferens, vel vult ut solum ex causa in se necessaria, liberè tamen producat effectus; neutrum dici potest; quod prob. quia si Deus vult prædeterminationem esse in se principium indifferens; ergo prædeterminatio non erit illud, quod ultimò tollit indifferentiam voluntatis, adeoque prædeterminatio non erit prædeterminatio; ergo ulterius posita prædeterminatione, quæ est complementum efficacis divini decreti, v. g. de assensu, poterit non fieri assensus, cum tamen efficax divinum decretum, impossibile sit non impleri. Quod si in casu responsionis vult Deus, ut causa in se necessaria, determinet ad modum producendi liberè effectum, quæro, Productio illius liberi effectus, vel habet principium sui productivum aliud à voluntate, quod non sit necessarium, sed sit in se indifferens & proportionatum libertati, vel non habet? Si habet, illud vel est prædeterminatio, vel non; si non est prædeterminatio, ergo prædeterminatio erit otiosa, utpote quæ excluditur à ratione comprincipii; si autem est prædeterminatio, ergo non est indifferens. Quod si ille actus non habet præter voluntatem principium sui productivum indifferens; ergo ulterius nec ipsa liberè agit voluntas; quia comprincipium illud tale est, ut illo posito non possit non produci effectus; & tamen libertas stat in hoc, ut positus omnibus comprincipiis, possit nec dum poni effectus. Et certè assensus petens ab una non nisi causa produci, non petit, immo nec posset produci ab alia; nam & peteret, & non

non peteret ab una causa produci; hoc autem contradictorium est; ergo & assensus qui perit a sua causa jam posita cum praequisitis, fieri, & non fieri, non potest produci a causa, quae posita, non potest non agere: Talis autem esset praedeterminatio, si esset in se causa necessaria. Multum hoc posset instantia, si ponatur lumen glorie in intellectu capaci, quod est in se causa necessaria, non potest dici, quod habeat in se vim determinandi ad videndum non nisi v.g. vel liberè, vel nescendi tantum probabiliter &c. Item si ponatur praedeterminatio coactiva ad actum, non poterit dici posse illi inesse vim, ut cogat ad modum agendi liberè, ergo idem in praesenti dicendum.

CONFIRMATUR 2. Implicat ut Deus velit fieri a praedeterminatione, quod respectu praedeterminationis implicat contradictionem; sed ut praedeterminatio determinet ad modum agendi liberè, respectu praedeterminationis implicat contradictionem: Quod ipsum prob. quia implicat contradictionem, ut determinet praedeterminatio ad modum non agendi determinatè: Hoc ipso enim non esset illa praedeterminatio, sed si praedeterminatio determinaret ad modum agendi liberè, determinaret ad modum non agendi determinatè; quia libertas dicitur modum agendi indifferenter, adeoque indeterminatè; ergo determinare ad modum agendi liberè praedeterminationem, implicabit contradictionem.

CONFIRMATUR 3. Si posita praedeterminatione determinaretur voluntas ad modum agendi liberè, & esset ille assensus praedeterminatus, & non esset; esset ut supponitur; non esset autem, quia posset fieri, & non fieri. Idem focaliter proponi potest, de illo actu verum esset dicere, non potest non fieri; est enim praedeterminatus. Verum etiam esset dicere, potest non fieri, quia esset liber; ergo ille actus praedeterminatus, & tamen cum modo agendi liberè, implicabit contradictionem. Et certè impossibile, quod Deus dum vult aliquid indifferenter fieri, vel non fieri, velit non nisi fieri; hoc ipso enim contradictoria vellet. Sed si praedeterminaret fieri actum liberum, quod vellet indifferenter fieri & non fieri, vellet non nisi fieri, vellet inquam non nisi fieri; quia praedeterminaret; vellet autem indifferenter fieri, vel non fieri, quia vellet liberè fieri.

ADDO. Non potest Deus facere ut causa necessaria, & ipsa liberè operetur, & determinet ad modum agendi liberè suum principium; praecipue si sit cum vi indifferentiae auterendae alteri principio; hoc ipso enim illa causa non esset necessaria, sublativaeque indifferentiae. Idem applica ad praedeterminationem: Consequenter & determinaret tum Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad mo-

dum agendi liberè: Quia determinaret ad unum.

CONTRA 2. Communiter & bene prob. Implicat contradictionem, ut posita praedeterminatione velit Deus actum liberè fieri, quod ipsum prob. quia & praedeterminaret ut supponitur, & non praedeterminaret. Et certè velle efficaciter, & praedeterminatè actum liberum, est praedeterminare actum, qui non habeat necessitatem essendi ex causa antecedenti, quae sit independens a voluntate, respectu cuius dicitur esse liber; Atqui actum esse praedeterminatum, est habere necessitatem ex causa antecedenti, respectu cuius dicitur esse liber, quae sit independens &c. Ergo velle efficaciter, & praedeterminare actum liberum, est praedeterminare actum qui non sit liber.

CONFIRMATUR. Modus operandi per quem causa libera operetur actum liberum sine libertate, implicat contradictionem; Sed talis modus operandi adstruitur ab hac responsione, quod prob. supponit enim illum fore liberum; quod autem sit futurus liber sine libertate, sic urgetur: Quia ita operari actum, ut eum non possis non operari, & ita, ut non possis oppositum operari, consequenter operari sine dominio actionis, est operari sine libertate; posita autem illa praedeterminatione ad actum, ex essentia illius praedeterminationis sequitur, ut praedeterminatus non possit non operari actum. Deinde si causis necessariis non nisi indifferenter concurrerent Deus praeberet, non posset dici quod faciat illas necessariò operari; Ergo si concursus non nisi praedeterminatus datur causis liberis, non poterit dici eo casu Deum facere, ut liberè operentur.

CONTRA 3. Urgetur ex communi itidem modo Nostrorum impugnandi hanc responsionem, qui supponit & bene. Quando quaeritur, an aliquid sit possibile? Non esse ad id recurrendum; An divina sapientia possit invenire modum id agendi, sed prius est necesse pensare, an praedicata illius de quo quaeritur, sint compossibilia, solverèque rationes in oppositum, alias dici poterit, quod non implicet ut Deus faciat Leo Hominem, eò quod Deus ex sua sapientia possit invenire modum. Jam autem rationes Nostrae dicunt praedeterminationem tollere indifferentiam, consequenter & libertatem: Hinc praedeterminatio non poterit determinare ad modum agendi liberè, & quousque id non solvatur non potest dici, quod divina sapientia possit invenire modum. Ulterius urgeti solet; Implicat ut aliqua causa necessariò producat actum liberum, quin actus liber, necessariò ab ea producat: Sunt enim haec correlativa, sed praedeterminatio necessariò producit actum liberum, ut concedunt Thomistae, ergo actus liber producit ab illa necessariò; hoc autem dici non potest, quia de ratione actus li-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. 1. c. 2.
D. VI
S.

beri est, ut non producat necesse ulla necessitate, quæ non descendat, ex ipsa voluntate.

In idem fermè recidit, si Deus prædeterminat, intendit terminum *Necesse*, si autem determinat ad modum, ut res fiat liberè, intendit terminum *contingenter*. Coniungantur hi duo termini cum suis definitionibus, formeturque argumentum; Illud est necesse fieri, quod non potest aliter fieri; & illud contingenter, quod potest aliter fieri, ergo juxta respondentes, quando Deus vult actum prædeterminatum sequi contingenter, vult illum ita sequi, ut possit aliter fieri, & simul etiam ita, ut non possit aliter fieri; Ergo Deus vult idem simul esse, & non esse, quod si id distinguas per ly diverso respectu; idem facies, si diceres eandem Entitatem diverso respectu posse esse hominem, diverso respectu leonem. Omnes hæ rationes hoc intendunt, & determinaret Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad modum agendi liberè; quia illa determinatio aufert indifferentiam, & tamen agere liberè, est agere indifferenter.

Quod autem attinet ad illam Auctorit. S. Thom. concedimus libenter Deum habere in sua potestate, modum agendi liberum creaturæ; sed negamus posse id Deum obtinere media prædeterminatione.

Respondent 3. Thomista.

STante prædeterminatione salvari libertatem; quia relinquitur iudicii indifferentia, potens proponere utriusque partis rationes.

CONTRA 1. Quia non implicat contradictionem dari prædeterminationem coactivam, quæ tamen stet cum iudicii indifferentia; Ergo sola præcisè iudicii indifferentia non salvat libertatem; quod enim implicat, cum indifferenter iudico, eundum esse vel non eundum ad hunc locum, cogime, ut eam, qualitate intrinseca aliqua; ita ut dicam: Indifferens sum in iudicio, & non iudico tantum esse eundum, & tamen nescio unde fiat, ut non possim non ire. Et sicut aliquis constrictus vinculis iudicare potest probabile esse, quod deberet adstringi, nihilominus adstringi vinculis non erit illi liberum. Quod si recurras ex eo non salvari libertatem, quia supponitur aliunde alligatus, duo incumbunt tibi ostendenda, in primis qui salvari possit libertas universaliter per solam iudicii indifferentiam? Deinde cur prædeterminatio cum etiam aliunde ponatur, & non salvetur cum ea libertas nisi per iudicii indifferentiam, cur inquam, utpote aliunde imposita salvet libertatem?

CONFIRMATUR 1. Positâ iudicii indifferentiâ circa assensum & positâ prædeterminatione voluntatis ad assensum, vel est determi-

nata voluntas nonnisi ad assensum, vel non est? Si non est, ergo illic non datur prædeterminatione ad assensum ut supponimus. Si est, ergo illic positâ etiam iudicii indifferentiâ non est libertas; quia hæc non stat cum determinatione ad unum.

CONFIRMATUR 2. Quando duæ dantur causæ, quarum una trahit, altera retrahit, tunc illam causam sequitur effectus, quæ superat; v. g. Agat frigus & calor, si calor superet fiet calidum, sed positâ physicâ prædeterminatione, & indifferentiâ iudicii, ponuntur causæ, quarum una superat hoc est prædeterminatio, quæ quia in se necessaria est, sequitur illam effectus necessarius.

CONFIRMATUR 3. Ponamus alicui revelationem esse, quod habeat prædeterminationem ad amandum Deum, tali quantumvis proponatur indifferenter bonum hoc, quod est Deus, non proponetur tamen indifferenter, quod sit amaturus, vel non amaturus; nec eo casu staret libertas ad amatum fore; Ergo etiam & aliâ seclusâ illâ revelatione non staret libertas, quia impertinens est ad libertatem scire vel non scire se esse prædeterminatum.

CONTRA 2. est communiter, libertas non solum includit indifferentiam iudicii, sed etiam indifferentiam in ipsa voluntate, quod ipsum prob. Relinquat Deus indifferentiam iudicii proponentis motiva sive amandi, sive odiendi; si tamen præbeat concursum nonnisi ad odiendum, jam non poterit voluntas amare; Ergo apparet requiri etiam indifferentiam voluntatis; & cum prædeterminatio v. g. ad amorem tollat concursum indifferentem ad non amare, hoc ipso tollet libertatem.

CONTRA 3. Quia ut rectè advertit Fassolus q. 14. n. 401. hæc responsio in ipsa voluntate non ponit indifferentiam, consequenter nec illa ipsa ponit intrinsecam Entitatem liberam; & tamen intrinsecè dicitur voluntas libera potentia; inintelligibilis enim est libertas intrinseca in voluntate, sine intrinseca indifferentia. Et certè indigeret hæc responsio majori explicatione, ne dicant A catholici, se etiam talem admittere libertatem. Reliquæ non ita universales responsiones ad particularia argumenta respondendo solvantur.

Respondet 4. Nazarius.

PRO responsione ejusdem adfero ea, quæ supponit & docet q. 22. a. 4. volens cum prædeterminatione salvare libertatem.

SUPPOSITUM 1. Applicationem ad liberam operationem non à solo Deo fieri, sed etiam à voluntate, quæ applicatio per illum est conatus seu ordo ad operationem, ut nunc exercendam, vel potius actu exercitam; ut excludatur prioritas temporis inter actum, & illam applicationem;

tem: quem ordinem dicit esse modum realiter metaphysicè distinctum ab ipsa causa secundum absolute, & secundum actum primum considerata. Circa quod

DOCET 1. Respectu applicationis à Deo factæ, naturam se habere merè passivè, ut etiam docet S. Thom. q. 3. de Potentia. art. 7. ad 7. *Operatione, inquit, quâ Deus operatur movendo naturam, non operatur ipsa natura.*

DOCET 2. Hanc applicationem à Deo perfectam in instanti naturæ, saltem à quo, præcedere non solum operationem voluntatis; sed etiam applicationem, quâ se applicat creatura. De hac applicatione loquitur Deus Ezech. 36. & Aug. lib. de gratia & libero arb. c. 16.

DOCET 3. de applicatione ab ipsa creatura factâ, quod sit realiter metaphysicè distincta, & quod illa applicatione, tam à Deo, quàm à se ipsâ incipiat habere ordinem in particulari ad operationem, cum antea illam habuerit non nisi in communi. Hoc Suppositum cum sua doctrina

NON SATISFACIT 1. quia de illa applicatione, in quantum procedit à Deo, & præcedit à quo, applicationem ipsius creaturæ; redit questio, cum illam ponere non sit in nostra potestate, habeatque rationem suppositionis antecedentis, An illâ positâ possit non poni applicatio à creatura? Si potest non poni, ergo in principis illius indigeret ulterius applicari. Si non potest non poni, ergo tollitur libertas, ut hactenus probatum est.

NON SATISFACIT 2. Quia tota hæc doctrina multa inexplicata relinquit: Inexplicatum est, in quo consistat ordo ille ad operationem: Item quid sit illa applicatio positâ à creatura. Rursus, quomodo illâ applicatione positâ incipiat habere ordinem voluntas ad operationem in particulari, quæ particularitas seu determinatio stet cum indifferentia agendi, quam requirit libertas. Denique quomodo ipsa gratia efficaci (cujus in talibus habenda ratio) non habeamus nos merè passivè? cum tamen Tridentinum docuerit in opere conversionis efficacis indubiè, voluntatem nostram non se merè passivè habere.

NON SATISFACIT 3. Quia concessis omnibus, quæ hoc suppositum docet, non infertur prædeterminatio: Nam potest concedi à Deo applicari voluntatem, dum completur per illustrationes, & affectiones, & in ordine supernaturali per selecta auxilia: Posset concedi hanc applicationem elevativam factam à Deo prioram esse, quàm applicationem factam à creatura; quia ne pro statu quidem conditionali potest intelligi effectus gratiofus, & non supponens auxilium divinum. Et post ista omnia ut dixi, non sequitur dari prædeterminationem.

SUPPOSUIT 2. Indifferentiam iudicii, & simule etiam, quod Deus non tantum determinet

ad agendum, sed etiam ad liberè agendum, supposuit inquam, & Auctoritatibus illustravit. Sed totum hoc supra jam refutatum est.

SUPPOSUIT 3. §. Influxum primæ causæ. Quod motus primi moventis prius secundum intelligentiam nostram modificetur in causâ secundâ, quàm ad movendum impellat; & quia causâ proxima est voluntas, quæ est simpliciter libera, ideò applicatio, & actio voluntatis est simpliciter libera. Et quia Deus est causa efficacissima, idcirco nostræ voluntatis operatio, ut ad Deum refertur dicitur infallibilis; quæ infallibilitas non repugnat libertati: Nam divinus influxus potest dupliciter considerari: Uno modo ut recipitur in voluntate & sic est indifferens; quia recipitur per modum voluntatis, qui modus est indifferenter se habere ad utrumque oppositorum: Alio modo ut est adjuncta voluntate efficacissima, & sic determinationem habet infallibilitatis, quæ non repugnat, sed maxime consonat libertati. Circa quod

DOCET 1. Quod creatæ voluntati duplex indifferentia conveniat, prima in ordine ad præviam Deimotionem; quæ ad hoc, vel illud illam determinet, & hæc nuncupatur indifferentia passiva: In hac motione nihil agit voluntas. Altera autem indifferentia convenit voluntati ex ejus activâ facultate, quâ liberè seipsam ad hanc, vel illam partem determinat, quæ est indifferentia activa.

DOCET 2. Hanc ipsam indifferentiam potentia esse duplicem; quandam quæ opponitur liberæ determinationi naturali, quâ determinatur aliquid ad unum ex necessitate agendum, ut ignis ad urendum. Altera indifferentia est, quæ opponitur liberæ determinationi, ac proinde negationem, seu privationem actus importat, & convenit eo tempore voluntati, quo non movetur à Deo efficaciter, adeoque nec seipsam movet ad operandum. Et hæc posterior indifferentia non attinet ad essentiam libertatis: Si enim de ratione libertatis esset, consequens esset, tunc non esse illam liberam, cum ad volendum aliquid seipsam determinat.

DOCET 3. Quamvis voluntas in priori instanti naturæ determinetur à Deo; posset tamen seipsam in posteriori instanti determinare; quia voluntas duplicem habet indeterminationem, alteram passivam in ordine ad Deum, alteram activam in ordine ad seipsam; & ideò remota primâ indeterminatione per divinæ voluntatis influxum; remanet adhuc secunda, quæ tollitur à voluntate, liberè seipsam ad operandum applicante. *Hoc suppositum*

NON SATISFACIT 1. Quia videtur hæc doctrina recedere à communi Thomistarum, qui non tribuunt voluntati facultatem seipsam determinandi, eaque propter invenerunt prædeterminationem, docetque hæc responsio non esse determinatam voluntatem ad unum, col-

latione auxilii efficacis, quod etiam idem Nos docemus. Docet non determinata voluntate ad unum, infallibiliter tamen sequi effectum, quod docemus & Nos. Docet ad receptionem auxilii determinari voluntatem à Deo, docemus idem & Nos, in quo ergo supererit controversia?

NON SATISFACIT 2. Quia miscet aliqua quæ probari non possunt; Et ita probari non potest, dum ex eo indifferentiam auxilii arguit, quia recipitur in voluntate indifferente ad agendum: Certè enim necessitans prædeterminatio posset etiam recipi in voluntate, neque tamen per hoc redderetur indifferens.

NON SATISFACIT 3. Quia hac responsione videtur ad proposita à se consequenter non loqui; nam argumenta allata ab eodem patebantur retorsionem, qui scilicet salvetur in Deo ratio causæ primæ? Ratio primi determinativi? &c.

Respondent 5. alii Thomistæ.

QUOD necessitas, quam adfert prædeterminatio sit necessitas consequens duplici titulo; Inprimis ex Alvarez disp. 22. & 25. quia necessitas subsequens est, quæ consequitur voluntatem causæ primæ; sed hic titulus non convincit: Quia alias nunquam Deus posset facere necessitatem antecedentem; & est quidem hæc necessitas subsequens, hoc est causæ secundæ, sed non necessitas subsequens; alius titulus ponitur; quia necessitas antecedens est orta ex impossibilitate alicujus principii cum altero extremo, quod est liberum, consequens autem oritur ex impossibilitate actuum inter se.

CONTRA. Tum quia ex hac Responsione sequitur etiam coactivam prædeterminationem subverti libertatem; quia hæc etiam est componibilis cum voluntate quæ est potentia libera. Quod si dicas non esse componibilem salva libertate; idem nos dicemus. Tum quia illa ipsa prædeterminatio ad consensum antecederet ad positionem consensûs, vel potest non ponere consensum, & sic receditur à Thomistis essentiâque prædeterminationis; vel non potest non ponere, & sic antecederet ad consensum jam habet necessitatem, non eritque necessitas consequens. Tum quia per multos possibile est conjungi simul assensum, & dissensum; & tamen ex principiis intrinsicis non potest prædeterminationi ad assensum conjungi dissensus. Universaliterque quod se habet per modum causæ, est suppositio antecedens.

CONTRA omnes has Responsiones tale potest formari Argumentum. Prædeterminatio non est Prædeterminatio; Ergo Prædeterminatio non datur. Ant. probatur. Prædeterminatio non destruit indifferentiam voluntatis ad utrumlibet: Quia non destruit libertatem; quæ

definitivè est indifferentia; Prædeterminatio destruit indifferentiam voluntatis: Quia de essentia illius est determinare ad unam partem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Hoc Argumentum contra distinctiones adferri solitas restaurari sic potest. Prædeterminatio in sensu composito non destruit indifferentiam voluntatis: Quia in sensu composito non aufert libertatem; prædeterminatio in sensu composito destruit indifferentiam voluntatis: Quia ideò componitur, ut ad unam partem determinet. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Rursus, Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè non destruit indifferentiam voluntatis: Hoc ipso enim non determinaret ad modum agendi liberè. Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè, destruit indifferentiam voluntatis: Quia ita determinat ad modum agendi liberè, ut determinet ad modum non agendi liberè: Quia determinat ad modum non agendi indifferenter. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Denique, prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter proponens, non destruit indifferentiam voluntatis: Quia hæc indifferens propositio non destruit libertatem: Prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter, destruit indifferentiam voluntatis: Quia dicitur, quod tota sit indifferentia in propositione objecti; libertas autem tenet se à parte voluntatis, adeoque & indifferentia ejusdem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Varia Instantia contra idem principium.

Difficile est eas solvere, nisi attingantur aliquæ Instantiæ etiam Theologicæ.

1. INSTANTIA est Alvarez. Revelatio actûs liberi futuri essentialiter connectitur cum objecto revelato, illudque antecedit, & nihilominus per catholicam Theologiam, libertatem non destruit; Ergo nec prædeterminatio destruit.

RESPONDETUR. Negando conf. quia infallibilitas, adeoque determinatio ad id unum, quod revelatur, desumitur non præcisè ex ipsa ratione revelationis, sed desumitur ab eo, quod erat in potestate; nempe ex ipsa futuritione actûs, quem ponere vel non ponere erat in potestate nostra: Non enim ideò res erit tanquam à priori; quia Deus revelat; sed ideò revelat, quia erit: Ut dicitur in materia de Scientia; Jam autem determinationem ad unum non desumit prædeterminatio ex ipsa futuritione actûs: Non enim ideò est efficax prædeterminatio, quia est actus futurus, sed potius ideò est actus

actus futurus a priori, quia prædeterminatio est efficax.

2. INSTANTIA est, quam cum reliquis Thomis usurpat Joannes a S. Thoma q. 19. d. 5. a. 5. b. i. Christus D. ut homo fuit prædeterminatus a Patre ad opera sibi præcepta, v. g. ad moriendum, & ad præcepta naturalia, idque exigebat titulus ipsius unionis hypostaticæ; & tamen libere obediit, & passus est: Si enim non libere, qui virtuosus? Cur ergo etiam nostra libertas non poterit salvari posita consimili prædeterminatione?

RESPONDETUR. Christum D. per observantiam præceptorum naturalium non esse meritum, nec ad illa non servanda supposita ratione habuisse libertatem, sed meritum esse committi per electionem horum potius, quam illorum minus objective perfectorum actuum. Quod autem attinet ad præceptum moriendi, &c. in nostris principiis salvatur per hoc libertatem, quia illud præceptum non est formatum, sed præconsultata libertate Christi D. per scientiam conditionalium, advertentem, quid esset volutus Christus D. agere, proposita sibi indifferenti Patris voluntate; vitæque ejus determinatione v. g. ad moriendum, secutam esse prædeterminationem mortis, & præceptum v. g. moriendi. Alii id salvant, quia poterat petere dispensationem, ne v. g. moreretur, quia non erat determinatus quoad tempus &c.

3. INSTANTIA itidem communis est. Confirmati in gratia non possunt peccare, estque in illa necessitas antecedens; & tamen libere non peccant, libere merentur, &c. ergo & prædeterminatio non destruit libertatem.

RESPONDETUR. Negando confirmationem in gratia esse necessitatem antecedentem; quæ ex eo, quia confirmatio in gratia nihil aliud est, quam preparatio mediorum semper efficacium respectu impletionis præceptorum, vel non faciendæ omissionis graviter peccaminis; quidquid sit live istius preparationis deus aliqua Entitas positiva in anima, quasi obiectus illius, sive non; cum autem efficacia mediorum non sit quid antecedens naturam suam efficaciam, sed ut communis Nostris docent, est dependens suppositione conditionata consensûs, hinc & illa confirmatio, non erit simpliciter suppositio antecedens. Quod autem absolute loquendo confirmati in gratia peccare possint, innuit S. Paulus, qui cum cæteris Apostolis censetur fuisse confirmatus in gratia, inquebat tamen: *Cæpi corpus meum, & in servitutem redigo, ne vestire reprobis efficiar*: Jam autem confirmatio in gratia, quæ sit non præconsulto arbitrio libero confirmati, a Nostris negatur, posse dari, salva libertate.

4. INSTANTIA. Electio unicus medii ad aliquem finem consequendum est necessaria, & non potest non esse, ex suppositione intentionis intendentis finem; & tamen est libera: Imperium item antecedit actum imperatum; & tamen salva libertate, quamvis ex suppositione imperii efficacis, non possit non esse actus imperatus; ergo & prædeterminatio, salva dabitur libertate.

RESPONDETUR. Quia electio unicus medii; imperium item efficax desumitur ex suppositione alicujus pendens a nostra potestate, fit, ut antecedentia utriusque, sit, salva libertate: Sicut enim ex suppositione, quod aliquid velimus libere, non possumus illud non velle; quia tamen hæc determinatio ipsammet determinationem voluntatis dicit, quæ est in potestate determinantis; ideo illa necessitas stat cum libertate. Ex eodem principio electio unicus medii, imperiumque efficax salvabit libertatem. Sunt qui negent in his libertatem.

5. INSTANTIA. Obsecratio, & obduratio est suppositio antecedens; & tamen salvat libertatem; ergo idem dicendum de prædeterminatione.

RESPONDETUR. Obsecratum, & obduratum etiam in sensu composito posse non peccare: Quia adhuc datur illi titulo divinæ providentiæ auxilium, cum quo posset resistere; licet in peccato non detur illi gratia efficax, cum qua de facto resistat; sitque in circumstantiis, in quibus moraliter illi difficillima redditur conversio ad Deum.

Præter Instantias quas ex Thomistis attulimus, possemus adferre Instantiam ex nostris principiis. Impossibile est sine gratia ponere actum impletivum præcepti, quæ sit meritivus de condigno: Meritum enim de condigno supponit gratiam. Impossibile item est (saltem viribus naturæ) posita gratia non ponere actum impletivum præcepti, adeoque meritivum de condigno: hoc enim ipso expelleretur gratia; & tamen illud præceptum expletur libere; ergo & consensus libere ponetur cum prædeterminatione; quamvis non possit non poni.

RESPONDETUR. In primis disparitatem esse; quia liberum est homini ipsum illud principium auferre, quod est gratia; hinc ejus positio non adfert necessitatem; non est autem homini liberum auferre prædeterminationem ad consensum ante consensum. Deinde etiam dici potest, quod liberum quidem sit homini ponere impletionem præcepti, sed non est illi liberum supposita gratia, ne impletio illa libera, reddatur meritivus de condigno. Et hæc responsio suo modo negat Antecedens.

Duas alias instantias vide de gratia D. 5. Q. 3. D. 2. P. 2. sub finem.

Pun-

R. P.
H. MŁOD
anowski
Tbm. de Z:
D. VI
S

Punctum Difficul-

tatis 2.

*Proponuntur reliqua fundamenta contra Prædeterminationem.**Secundum fundamentum contra prædeterminationem est, quod non sit necessaria, id sic*

PROponi potest. Si prædeterminatio physica esset necessaria, esset necessaria vel ad tollendam indifferentiam, quam habet libera voluntas ad agendum, aut non agendum, vel esset necessaria ad salvandum concursum causæ primæ; ad nihil horum est necessaria; Ergo. Minor prob. Causa indifferens ex dominio actionis sine ulla physica prædeterminatione, bene seipsam determinare potest: Quod ipsum prob. quia ut causa indifferens ex dominio actionis determinetur ab aliquo à se distincto, neque deposcit ex ratione causæ ut sic indifferentis, neq; ex ratione causæ indifferentis ut sic, aliàs Deus qui concipitur esse indifferens ad aliquid agendum, vel non agendum, determinari à seipso non posset; sed indigeret aliquo superaddito quod Chimæricum est: Non etiam ex ratione causæ creatæ indifferentis; quia non implicat contradictionem, ut causa creata determinet seipsam præhabito concursu, & auxilio Dei indifferenti, ad utramq; partem, modo infra explicando. Non etiam physica prædeterminatio est necessaria ad salvandam rationem causæ primæ, quia sine ulla physica prædeterminatione sufficienter Deus intelligitur esse causa prima, idque ex eo, quia Deus est causa à nulla alia causata, & reliquas, causans seu produciens. Deinde si quæretur, quare hoc sit productum, semper ultimò productio resolvitur in Deum. Si enim quæretur, quare hoc sit productum? Respondebitur, quia est posita actio ejus productiva; quæretur ulterius, à quo producit actio? Dices, ab agente; hoc ipsum agens à quò? Ab alio agente &c. & tum tandem devenire est ad Deum, qui ulterius causam non habet. Et sicut, inquit Oviedo, prima principia illa vocamus, in quæ reliqua resolvuntur, & ipsa in nullum aliud, ita hoc erit causa prima, in quam reliquæ omnes causæ resolvuntur. Deinde concursus causæ primæ de genere suo, est prior prioritate Logica præ concursu causæ secundæ; Vera enim est hæc consequentia. Causa secunda agit, ergo agit causa prima; Falsa autem hæc est, agit causa prima, ergo agit causa secunda. Denique cum Deus non sit causa subordinata; nam si velit absolute, potest cogere ut hoc non nisi agat creatura; jam autem voluntas creata non potest cogere Deum, ut illam volitionem producat; Quæ omnia bene in Physicis trutinat Oviedo.

CONFIRMATUR 1. Quia si ad salvandam conditionem causæ primæ, esset necesse prius naturâ agere causam primam consensum nostrum, quàm agat eundem causâ secunda, vel illi prius naturâ responderet effectus, priusquam causâ secundæ, vel non responderet? Si non responderet, ergo neque agit prius naturâ: quia impossibile est esse actionem, & non respondere ei effectum, consequenter impossibile etiam erit causam primam prius naturâ agere, & non respondere ei prius naturâ effectum. Quod si prius naturâ responderet effectus causæ primæ, quàm respondeat causâ secundæ, in illo posteriori naturâ, jam inveniret causatum effectum, adeoque jam non haberet quod causaret: Finge enim duas causas totales, vel partiales alicujus effectus, si prius naturâ, una causat quàm alia, quid in posteriori naturâ relinqueret causandum alteri? ad eum modum, quo si prius tempore causaret effectum, nihil posterius tempore relinqueret alteri causâ causandum. Idem sic aliter proponitur. Prout prius naturâ respondet effectus causæ primæ, quàm causæ secundæ, quæro secundum prius illud naturâ, vel influit in illum effectum voluntas creata, vel non influit? Si influit, ergo immeritò dixisti, prius naturâ influere causam primam, præ secundâ; Si non influit, ergo pro illo priori solum se passivè habet ad actum illum voluntas, proque illo priori ille actus, non erit actus creaturæ; consequenter nunquam Deus concurret cum creatura; quia pro illo priori naturâ, quo antecedit concursum creaturæ, non concurret cum creatura, concurrere enim est utrumque agere, cum ergo pro illo priori naturâ non agat creatura, non concurret cum illa Deus pro illo priori. Non etiam in posteriori naturâ concurret, quia tu salvas rationem causæ primæ per antecedentiam concursus; cum ergo etiam pro posteriori naturâ concurrat causa prima, etiam pro posteriori naturâ, debes salvare concursus divini antecedentiam, quem, ut sic, explicas per antecedentiam.

CONFIRMATUR 2. Tum quia per oppositos prædeterminatione concurret Deus tantum concursu antecedenti, concurrere autem concursu antecedenti est impossibile rigoroſe loquendo, quod ipsum prob. Concurre, dum aliud non currit, concuscare, dum aliud non causat, est impossibile: hoc enim est tantum currere & causare, non verò concurrere & concuscare: Sed concurrere concursu antecedenti, est causare dum aliud non causat; ergo concurrere concursu antecedenti, est impossibile. Minor immediata prob. Si concurrere concursu antecedenti, non esset concurrere dum aliud non causat; & esset iste concursus antecedens, & non esset, esset ut supponitur; non esset autem, quia ille concursus non antecedit, cum quo simul est alius: Tum quia

quia ex vi causæ primæ oritur solum concursus primus; non verò concursus prior, non est autem idem esse concursum primum, & priorem; quia aliud est esse primum, aliud priorem rigore loquendo: Prior enim dicit antecedentiam alius, necidem respectu ejusdem, adinvicem, potest habere rationem prioris; & tamen aliqua possunt habere ratione æque primorum; ut duo initia duarum parallelarum æqualium, quæ sunt æque prima. Tum quia ut docet Lessius de gratia cap. 4. posset concedi Deum influere prius in effectum, hoc est influxu magis universalis: Influxus enim causæ primæ primò tendit ad esse ex S. Thom. in 2. dist. 91. a. 4. Esse autem est universalissimus effectus. Quod si concedatur Deo influxus magis universalis, hoc ipso in eo salvabitur ratio causæ primæ, quia universaliora, sunt priora.

CONFIRMATUR 3. Sine illo salvatur causa prima, quo impossibili etiam reddito, manet causa prima in esse causæ primæ; sed impossibili prædeterminatione; impossibilitate concursus, qui antecedit naturam, concursus causæ secundæ, adhuc manebit conceptus causæ primæ; quod ipsum prob. Posito quod Deus esset causa à nulla alia causata, & causans reliquas illarumque operationes, non esset creatura; ergo esset causa prima, quia illud, quod est causa, & non est causa creata, est causa prima. Et sicut dicitur materia subiectum primum, quia in nullo alio subiectatur, & reliqua subiectantur in eadem; ita verè est causa prima, quod est causa à nemine causata, reliquas causans, hoc est illarum entitates ponens, potentiam agendi, & similia.

Tertium fundamentum est ex absurdis, quorum aliqua hic tanguntur.

PRIMUM ABSURDUM est. Quando Petrus exercet aliquam actionem liberam, & alii illam non exercent, quæro, vel possunt illam exercere, vel non? Si possunt; ergo illam exercent; cum tamen supponantur non exercent. Quod ipsum prob. non possunt illam exercere sine physica prædeterminatione; ergo si illam possunt exercere, habent physicam prædeterminationem; sed si habent physicam prædeterminationem, exercent actionem: Nam physica prædeterminatione posita non potest non fieri actio, ergo illam exercent cum non exercent. Si autem Petro exercente aliquam actionem liberam, alii illam non exercent, sequitur non exercentibus cum non exercent actionem, impossibile esse actionem; quod ipsum sic infertur. Impossibile est, ut qui non habet ad aliquid physicam prædeterminationem, illud nihilominus exerceat, quia impossibile est sine potentia prodire in actum, & sine actu primo habere secundum, physica autem prædeterminatio habet se tanquam actus pri-

mus: Sed qui non exercent eundem actum, quem exercet Petrus, non habent ad illum physicam prædeterminationem; non enim possent supponi carere actione; ergo qui illum non exercent actum, quem exercet Petrus, impossibile erit illis, ut eum exercent. Qui medius terminus si transferatur ad materias Theologicas ostenderet, à prædeterminantibus tolli gratiam sufficientem, nec odientibus Deum, posse id imputari ad culpam.

RESPONDEBIS. Quod exercente unum actum Petro, alii qui illum non exercent, possint, non quidem proximè, sed tamen remote, nisi aliquid aliud apponatur illum exercere.

CONTRA. Tum quia posse remote, est simpliciter hic & nunc non posse, sicut remote me posse volare, est simpliciter hic & nunc non posse me volare. Tum quia tunc solum remote posse agere fundat rationem causæ remotæ, quando omnia comprincipia agendi habentur, quantum ex illis sed desunt conditiones aliqua, ut applicatio, & indistantia &c. vel aliquid per modum circumstantiæ requisitum; prædeterminatio autem habet se per modum principii. Tum quia non minùs est necessaria ad agendum prædeterminatio potentia, quam ipsa potentia activa, immo per oppositos magis necessaria: Sed si non haberetur potentia agendi, non diceretur posse remote agere, ita nec potest dici posse remote agere, destitutus prædeterminatione.

SECUNDUM ABSURDUM est. Quia ipsa prædeterminatio indigeret prædeterminari. Id ita probat Lessius c. 3. de gratia efficaci; Omnis causa creata debet determinari ad actionem à prima causa, cur enim quædam determinaretur, quædam non? Physica prædeterminatio est causa; Ergo. Quod si semel concedatur prædeterminationem ab alia prædeterminari, dabitur processus in infinitum. Neque dicas prædeterminationem, quia formaliter prædeterminatio est, non indigere aliâ: Certè enim si hoc dicas falsa erit hæc causalis, idèò prædeterminari debemus, quia sumus causæ secundæ.

TERTIUM ABSURDUM est. Ponamus, non poni prædeterminationem physicam, sed solum non nisi concursum Dei: Quæ enim in hoc implicantiæ? Qui concursus est concedendus distinctus ab ipsa prædeterminatione, necessariò tunc fieret operatio, aliàs illic non esset concursus; & tamen, ut supponitur, prædeterminatio non est; ergo illa prædeterminatio est inutilis & superflua. Promovendo hoc absurdum, figatur imaginatio in principis eorum, qui ad causas necessarias, non requirunt prædeterminationem, sed solum concursum divinum; sicut ergo tunc inutilis est prædeterminatio, salvaturq; ratio causæ primæ, sola ratione concurrendi independentem à prædeterminatione; sic & in præsentem.

QUAR-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom I. e. Z.
D. VI
S

QUARTUM ABSURDUM proponit Lessius. Ista prædeterminatio præcipue respectu causarum necessariorum, si causa secunda agat in multis subjectis, vel est una, vel multiplex? Si una; contra est, quia illa generalis prædeterminatio, non magis determinat solem ad calefaciendum A, quam B, quod tamen actuali determinationi repugnat, quâ causa ad effectus individuos determinari debet. Si autem sit multiplex, innumerabiles erunt v.g. in sole, & singulis ferè momentis mutabuntur, eritque in nostra potestate solem alterare, applicando diversa corpora in quâ agat.

QUINTUM ABSURDUM. Quia prædeterminatio est non absimilis fato, & sic qui furantur, dicere possent, se non posse non furari, eò quod prædeterminati sint ad furandum.

DIFFICULTAS II.

De Fundamentis Prædeterminantium.

Punctum Difficultatis 1.

Proponitur primum Fundamentum, petitum ex ratione causæ primæ.

OBJICIUNT 1. Deus est causa prima, ergo prius agit, quàm causa secunda; ergo non tantum debet concurrere cum causa secunda concursu simultaneo, sed & antecedenti; ergo & prædeterminare.

RESPONDETUR. Neg. omnes illationes factas: dictum enim est, quod ratio causæ primæ, non requirat prius agere, sed tantum ita agere, ut neque in esse, neque in operari dependeat ab illo, cætera autem ab illa dependeat.

INSTAT 1. Alvarez. Causa secunda habet esse ab alio; ergo & operari.

RESPONDETUR. Etiam per Nos causa secunda habet operari ab alio, duplici ex capite, quia & potentiam agendi habet ab alio, & quia sola sine concursu Dei, operationem non ponit; sed non habet operari eo modo à Deo, quo habet ipsum esse; quia respectu sui esse merè se passivè & acceptivè habet; respectu autem operari, non se habet merè passivè, sed effectivè, & per concursum.

INSTAT 2. Idem. Causæ creatæ sunt instrumenta; Ergo prædeterminantur à Deo. Ant. Prob. ex S. Thoma, quia causa creata, non potest esse principalis causa; quia esse, est actus universalissimus, in quem tantum Deus, ut causa principalis influere potest. Conseq. autem prob. quia de ratione instrumenti est, agere ut motum à principali, adeoque prædeterminatè.

RESPONDETUR 1. Neg. Ant. mens autem

S. Thom. explicatur. Esse dupliciter spectari potest, vel secundum rationem suam communem; & sic causa creata, respectu illius esse, in tota latitudine sumpti, non potest esse causa principalis; multa enim sunt, ad quæ producenda, se extendere creatura, non potest. Rursus Esse potest spectari contractum & determinatè; & sic causa secunda, ponere potest ejusmodi esse, tanquam causa principalis, sicque homo generat hominem, leo leonem.

RESPONDETUR 2. Neg. Conf. probatio. ni ejus satisfieri in primis potest dicendo, quod de ratione instrumenti conjuncti, sit, non agere nisi motum, non tamen de ratione instrumenti separati. Aliâ via eidem probationi consequentiæ satisfieri potest, ostendendo, quomodo causa prima moveat secundam, scilicet collatione principii, sive elevativi potentia, sive per immisionem cogitationum, quas Aristoteles dicebat immitti, à bona fortuna.

INSTAT 3. Alvelda apud Oviedo. Operatio causæ secundæ, ut est à causa secunda, est formaliter à Deo; est enim quid creatum. Ergo Deus non concurret solum per concursum simultaneum, sed per antecedentem, quia per concursum simultaneum, effectus quatenus formaliter dependet à causa, non dependet à Deo proximè, sed tantum remotè, quatenus scilicet pendet à causa secunda, quæ ipsa postea pendet à Deo.

RESPONDETUR. Neg. Conf. Ad prob. dicitur in re ipsa per idem pendere actionem à Deo, & à creatura; quia illa dependentia, est ipsamet rei entitas, quæ & respectu Dei, & respectu creaturæ eadem est, ex modo nostro tamen concipiendi per aliud dependet à Deo, per aliud à creatura, ratione diversorum connotatorum, consequenter non dependet à Deo, illa actio tantum ex eo, quod dependeat à creatura, quæ ipsa dependet à Deo; sed etiam dependet in nostris principiis ab ipso Deo influente in illam actionem; licet aliud connotatum habeat, in quantum dependet à Deo, aliud in quantum dependet à creatura, sic v.g. in quantum formaliter est via Athenas Thebis, non est via Thebas, ratione diversi connotati; & tamen non inde sequitur per aliquid aliud, illam viam, esse Thebas; ita nec sequetur effectum, aut actionem per aliquid aliud esse dependentem à Deo; quamvis ex modo nostro concipiendi alia sit dependentia à Deo, alia à creatura, alia inquam dependentia ratione connotatorum; sicut aliud est connotatum Athenæ, aliud Thebæ. Colliges hinc, nec à nobis doceri, nec ex nostris principiis sequi, quod effectus vel actio nostra in tantum non nisi pendeat à Deo, in quantum pendet causa secunda à Deo; cum & ipsi illi effectus & actio, pendeant à Deo.

INSTA-